

ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

Problems and Guidelines for Developing Distance Learning Information Technology (DLIT) in Small-sized Schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2

นฤมล จันทร์เรือง¹ ดร.สุรัตน์ ดวงชาตม² ดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ³
Narumol Junrrang¹ Dr.Surut Duangchatom² Dr.Ruethaisap Dokkham³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน และหาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2562 โดยเทียบตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในเขตพื้นที่การให้บริการ มีทั้งหมด 5 อำเภอ จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก 127 โรงเรียน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 127 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery) ได้ครูผู้สอน โรงเรียนละ 2 คน ให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในครั้งนี้ทั้งหมด 381 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจ จำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.56 – 0.98 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงใช้การเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับ น้อย
2. ปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Educational Administration Program Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านนาแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

³Director (Specialist Director) of Bannakae School Sakon Nakhon Primary educational Service Area Office 1

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: นฤมล จันทร์เรือง, narumoljunrrang@gmail.com

รับเมื่อ 9 มิถุนายน 2563 แก้ไข 13 กรกฎาคม 2563 ตอรับ 25 กรกฎาคม 2563

2.2 ประสพการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to compare problems concerning Distance Learning Information Technology (DLIT) in small-sized schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2, as perceived by school administrators and teachers classified by positions and work experiences, and to establish the guidelines for developing DLIT in small-sized schools. The sample group consisted of school administrators and teachers who used DLIT for instructional management in small-sized schools in the academic year 2019, The Krejcie & Morgan table was employed for determining the sample size, which was drawn from 127 small-sized schools as service areas in five districts. The researcher generated a purposive sampling to obtain 127 school administrators and then selected two teachers from each school through a simple random sampling using lottery method, yielding a total of 381 participants. The research instrument for data collection was a set of 5-level rating scale questionnaires with the discriminative power ranging between 0.56 and 0.98 with the reliability of 0.99. The statistics for data analysis included basic distribution, frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, and One-Way ANOVA. In case the difference of mean values was found, the Least Significant Difference (LSD) method was then conducted to perform pairwise comparisons.

The findings were as follows:

1. Problems of DLIT in small-sized schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2, as perceived by participants were at a low level.

2. Problems of DLIT in small-sized schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2, as perceived by participants classified by positions and work experiences revealed that:

2.1 Participants with distinct positions expressed opinions toward problems concerning DLIT differently.

2.2 Participants with different work experiences perceived DLIT differently with a statistical significance level of .05.

3. The guidelines for DLIT in small-sized schools involved three aspects: quality of learners, instructional management, and management administration.

Keywords: Distance Learning Information Technology, Small-Sized Schools

กุ่มิหลัง

การลดความเหลื่อมล้ำเป็นหนึ่งในโจทย์สำคัญสำหรับการยกระดับคุณภาพในระบบการศึกษาไทย โรงเรียนในกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำที่สุดจะมีครูไม่ครบชั้นเรียนจนเกิดปัญหาความขาดแคลนครูกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก

หรือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ซึ่งในปี 2557 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนขนาดเล็กประมาณ 1.5 หมื่นแห่ง คิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด โดย 1.4 หมื่นแห่ง เป็นโรงเรียนที่สอนเฉพาะระดับอนุบาล หรือระดับประถมศึกษา หรือสอนทั้งสองระดับ (โรงเรียนอนุบาล - ประถม) โรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มนี้ สอนนักเรียน 9 แสนกว่าคน หรือร้อยละ 22 ของนักเรียนอนุบาลและประถมศึกษาทั้งหมดในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การลดความขาดแคลนครูจะช่วยยกระดับผลการเรียนให้กับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในอนาคต (รายงานวิจัยของธนาคารโลก, 2558, หน้า 15)

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนจากห้องเรียนในโรงเรียนวังไกลกังวล หรือ “โรงเรียนต้นทาง” ส่งตรงไปยังห้องเรียนในโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ หรือ “โรงเรียนปลายทาง” โดยครูจากโรงเรียนต้นทางจัดการเรียนการสอนตามตาราง ในขณะที่โรงเรียนปลายทางจะมีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนไปพร้อมกันในเวลาเดียวกัน มีการถ่ายทอดออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง เป็นประจำทุกวันซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในทุกสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนและครูได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีเครือข่ายในตลาดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television; DLTV) และการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology; DLIT) มาดำเนินงานโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดสภาพการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างครบถ้วน ทั้งกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการสร้างความรู้จากการลงมือปฏิบัติ เนื้อหา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเรียนการสอน (มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2538, หน้า 215)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 217 แห่ง และมีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูจำนวน 127 แห่ง ซึ่งถือว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดทางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้ดำเนินการแก้ปัญหาหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการเกลี้ยตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา การสอบคัดเลือกและสรรหาบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อหวังให้สามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นหากแต่ปัญหานี้ยังไม่มิตีท่าลคลงไป จึงนำนวัตกรรมจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology; DLIT) มาปรับใช้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ได้รับการคาดหวังให้สามารถแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าวได้ แต่จากการติดตามผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัด พบว่าโรงเรียนยังมีปัญหาในด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียนนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 12) เป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology; DLIT) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

คำถามการวิจัย

1. ปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันหรือไม่

3. แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. สถานภาพตำแหน่ง
  - 1.1. ผู้บริหาร
  - 1.2. ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 2.1 น้อยกว่า 3 ปี
  - 2.2 3-6 ปี
  - 2.3 มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป

ตัวแปรตาม

- ปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน
1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน
  2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
  3. ด้านการบริหารจัดการ

แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทั้งหมด 127 โรงเรียน ซึ่งมีประชากร ทั้งหมด 1,016 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 889 คน

กลุ่มตัวอย่าง การหากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยการเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาเขตพื้นที่การให้บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีทั้งหมด 5 อำเภอ จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก 127 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 127 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery) ได้ครูผู้สอน โรงเรียนละ 2 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด 381 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามผู้วิจัย แจกแบบสอบถามจำนวน 381 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 381 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

โดยใช้สถิติพื้นฐาน การแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน โดยรวมจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และด้านการบริหารจัดการจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปเปรียบเทียบรายคู่

3. แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

3.1 ผู้บริหารต้องเข้ามามีส่วนร่วมการวัดประเมิน รู้และเข้าใจหลักของมีการเข้าร่วมกับนักเรียนทุกชั้นตอน ชั้นก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ส่งเสริมครูให้สอนซ่อมเสริมตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้รายตัวชี้วัดตามหลักสูตร

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งโรงเรียน หัวหน้าวิชาการให้มีการนิเทศภายใน มีการจัด PLC ในการเรียนการสอน ที่โรงเรียนขาดแคลนหรือติดขัดในเรื่องสื่อการเรียนการสอน มีศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่ายร่วมนิเทศ เสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายตนเองทุกเครือข่าย และสรุปรายงานผลของทุกโรงเรียนสิ้นปีงบประมาณ หรือสิ้นปีการศึกษา

3.3 ผู้บริหารเข้าร่วมกับนักเรียน ประเมินผลการเรียนรู้ ขาดแคลนหรือติดขัดในเรื่องสื่อการเรียนการสอน ประสานงานจากทุกฝ่ายเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนในทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย ด้านคุณภาพผู้เรียนโดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้ง 4 ข้อ ข้อที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ สิงห์สุติน (2558, บทคัดย่อ) เรื่อง การประเมินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกตัวชี้วัด ด้านการจัดการเรียนการสอนและรายตัวชี้วัด พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกตัวชี้วัด และโดยรวมมีผลการบริหารจัดการและรายตัวชี้วัด มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ จะเชิง (2561, บทคัดย่อ) เรื่อง การนิเทศกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกตัวชี้วัด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่ต่างกัน สอดคล้องกับวิจัย สมจิตร์ ชวีญแดง (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวม และรายด้านทุกด้านต่างก็มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับวิจัย ศิริกานต์ จันทศิริ (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผลการเปรียบเทียบสภาพทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตำแหน่งหน้าที่ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งรวมถึง ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทำให้ทัศนคติมุมมองเรื่องของการศึกษาทางไกลมีความแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกัน โดยรวมจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารจัดการจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปเปรียบเทียบรายข้อสอดคล้องกับวิจัย ศิริกานต์ จันทศิริ (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการวางแผน พบว่า ด้านการวางแผน ประสบการณ์สอนระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีการวางแผนที่สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แนวทางการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน ประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผน ประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5-10 ปี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการวางแผน ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข

เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ (รวม) ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ น้อยกว่า 3 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3-6 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ (ด้านการจัดการเรียนการสอน) ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ น้อยกว่า 3 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3-6 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวิจัย ศิริกานต์ จันทศิริ (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการวางแผน พบว่า ด้านการวางแผน ประสบการณ์สอนระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

มีการวางแผนที่สูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แนวทางการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์สอน ประสบการณ์สอนต่ำกว่า 5 ปี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการสอนอาจทำให้มีมุมมองที่แตกต่างกันผู้ที่มีประสบการณ์สอนน้อย อาจมีความต้องการที่จะใช้การศึกษาทางไกลเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพราะขาดความชำนาญในการสอน และจบไม่ตรงเอกวิชาที่สอน ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์สอนมากอาจไม่ต้องการใช้การศึกษาทางไกลเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพราะมีความชำนาญด้านการสอนเป็นเวลานาน และสามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ได้ดังนั้นประสบการณ์ในการสอนอาจมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียมให้กับนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน (ด้านการบริหารจัดการ) ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ น้อยกว่า 3 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 7 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3-6 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายตัวชี้วัด ประกอบไปด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งในด้านการบริหารจัดการนั้น สถานภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องของมีผลต่อการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ประสบการณ์ก็มีผลต่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในหน่วยของโรงเรียนปลายทางนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนในสังกัดจะต้องเชื่อมโยงทักษะ กระบวนการ และความรู้จากโรงเรียนต้นทางมายังโรงเรียนปลายทาง โดยพัฒนาครูให้มีความพร้อมในด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกล รวมทั้งการนิเทศ ติดตามเพื่อนำไปสะท้อนผล และร่วมพัฒนากับสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารจัดการ ทุกฝ่ายควรร่วมกันในการสำรวจสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้พอเพียงและทันสมัย โดยร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และเขตพื้นที่ในการระดมทรัพยากรดังกล่าวที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณภาพอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้สร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการ เล็งเห็นถึงความแตกต่างในด้านสภาพแวดล้อมและบริบทที่ส่งผลให้การดำเนินการด้านต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไป ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องมีระบบกำกับ ติดตาม สะท้อนผล และช่วยเหลือให้ครูได้ทบทวนบทเรียนให้สอดคล้องกับ

เนื้อหาหรือแผนงานของโรงเรียนต้นทาง หลังจากดำเนินการดังกล่าวแล้ว ในส่วนของผู้บริหารควรมีการสะท้อนผลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการ ตามกระบวนการการศึกษา ทางไกลผ่านผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งโรงเรียนปลายทางควรที่จะได้ติดต่อ หรือสื่อสารกับโรงเรียนต้นทางในช่องทางใดช่องทางหนึ่งอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนต่างสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือในโรงเรียนต่างประเทศที่มีบริบทใกล้เคียง

2.2 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียน ในองค์อื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียง เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ปิยะ จะเฮียง. (2561). การนิเทศกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) โดยใช้กระบวนการ PIDRE. จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2561

มูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียม. (2538). เข้าถึงได้ที่ <http://www.tsdj.nida.ac.th/th/royally-initiated-projects>

รุ่งทิพย์ สิงห์สุติน และคณะ. (2560). การประเมินการจัดองคศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. จาก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สิงหาคม 2560

ศิริกานต์ จันทศิริ. (2559). การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. จาก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สิงหาคม 2559.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.